

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 567-1928)

Originalt emne

Kørsel

Kørsel/Aarhus Sporveje

Vedtægter

Vedtægter/Instrukser

Indholdsfortegnelse

- 1) [Byrådsmødet den 10. januar 1929](#)
- 2) [Byrådsmødet den 21. februar 1929](#)
- 3) [Byrådsmødet den 7. marts 1929](#)
- 4) [Byrådsmødet den 4. april 1929](#)

Uddrag fra byrådsmødet den 10. januar 1929 - side 5

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 567-1928)

Indstilling fra Brolægningsudvalget om, at der ansættes en merkantil Direktør ved Aarhus Sporveje med Løn efter 2. Lønklasse.

Følgende Indstilling forelaa:

"Brolægningsudvalgets Flertal tillader sig herved at indstille til Byraadet, at Stillingen som merkantil Direktør ved Aarhus Sporveje opslaas ledig og lønnes efter Kommunens Lønregulativs 2. Lønklasse, og at der, for saa vidt der maa blive vedtaget Skinneudvidelse, ydes nødvendig teknisk Assistance af Kommunens Ingeniører (Stadsingeniøren eller



Belysningsvæsenet). Iøvrigt gælder alle Forhold vedrørende Stillingen, som de til enhver Tid af Byraadet maatte vedtages som gældende for Kommunens øvrige Embedsmænd.

Mindretallet (N. C. Christiansen) indstiller, at der kræves, at Direktøren skal være polyteknisk Ingeniør, for at vedkommende kan være Leder af Reparationer og eventuelle Udvidelser. Iøvrigt tiltrædes Flertallets Forslag.

Samtidig nærer Mindretallet Betænkeligheder ved, at Sporvejene i Januar Maaned drives uden Direktør."

M. C. Falk forelagde Forslaget, som Udvalget i det væsentlige var enig om, idet Hr. Christiansen dog mente, at der skulde ansættes en Polytekniker i Stillingen, medens Flertallet ikke paa Forhaand vilde fastslaa dette. Naar Embedet blev opslaaet som merkantil Direktør, kunde det søges af alle, ogsaa af Polyteknikere, og senere vilde der jo saa komme Indstilling til Byraadet. Flertallet ansaa det altsaa ikke for nogen Betingelse, at der skal ansættes en Polytekniker, idet Sporvejene altid kunde faa Assistance fra Kommunens Ingeniører. Udvalget var enig om, at en Løn efter 2. Lønklasse var passende i Henhold til de Erfaringer, man havde faaet ved Administrationen i det forløbne Aar. Hr. Christiansen havde i Indstillingen bemærket, at han havde Betænkelighedene ved, at der ingen Direktør var i Januar Maaned, og antagelig vilde han redegøre for disse Betænkeligheder, som forøvrigt næppe andre end han selv havde. Taleren vilde anbefale Flertallets Indstilling.

N. C. Christiansen holdt paa, at en Sporvejsdirektør skal være teknisk og praktisk uddannet, saa han kunde lede de forekommende Reparationer og eventuelle Udvidelser. Det var næppe heldigt i saadanne Tilfælde at benytte Kommunens øvrige Ingeniører, dels var det uheldigt at blande for mange Ting sammen, og en Bygnings- eller Vejingeniør var næppe inde i Sporvejsteknikken. Stadsingeniørens Kontor var vist ogsaa fuldt belastet i Forvejen. Den tekniske Side af denne Virksomhed var langt vigtigere end den merkantile; her havde man en Bogholder, der var fuldt inde i Forholdene og godt kunde klare det, men som Direktør maatte man nødvendigvis have en elektroteknisk Ingeniør, hvilket Taleren meget vilde anbefale.

J. Chr. Møller betonedede, at naar man nu skulde have en ny Ledelse for Sporvejene, gjaldt det om at faa den saa god som muligt og ikke dyrere end nødvendigt. Direktør Schmith havde været Leder af Sporvejene fra Begyndelsen og havde planlagt det hele, og alle vilde vist erkende, at han var en dygtig Mand og vanskelig at erstatte. Men Taleren kunde

meddele, at der forelaa et Tilbud fra Direktør Schmith, hvorefter han var villig til at fortsætte som teknisk og merkantil Direktør for et Honorar af ca. 5000 Kr. aarlig foruden Bolig, og som honorarlønnet blev der ikke Tale om at yde ham Pension. Dette Tilbud maatte kaldes en stor Fordel for Kommunen. Kommunens Ingeniører var vist tilstrækkelig optagne i Forvejen, og de havde næppe heller i et kritisk Øjeblik tilstrækkelig Indsigt til at raade Bod paa Vanskelighederne eller planlægge Udvidelser. Taleren vilde derfor meget henstille til Brolægningsudvalget at tage Sagen tilbage og forhandle med Direktør Schmith paa det af Taleren nævnte Grundlag, og muligvis kunde han ogsaa faas noget billigere end 5000 Kr. Det var forstaaeligt, at Hr. Schmith, som havde været med i dette Arbejde siden Begyndelsen, gerne vilde fortsætte dermed, og ved at antage ham paa de nævnte Betingelser var man jo ikke bunden til ham, men kunde altid, naar man ønskede det, opsiges ham med en passende Frist. Vilde Brolægningsudvalget mod Forventning ikke gaa med til en saadan Forhandling, maatte Taleren holde paa, at det i alle Tilfælde bliver en teknisk uddannet Mand, idet den tekniske Side var langt det vigtigste af hans Virksomhed. Hvis man ansatte en merkantil Leder, maatte der tilkaldes teknisk Assistance i mange Tilfælde, og Følgen blev da blot, at man fik to Ledere i Stedet for een. Taleren vilde altsaa meget anbefale at modtage Tilbudet fra Direktør Schmith, som blev langt den billigste Ordning for Kommunen.

Vald. Pedersen udtalte, at hvis det virkelig var nødvendigt, at Direktøren skal være Ingeniør, vilde Taleren ogsaa stemme derfor, men det var tilstrækkeligt bevist, at det ikke var nødvendigt. Man kunde jo nok have noget tilovers for de unge Ingeniører, der ofrer 5-6 Aar paa deres Uddannelse, og som saa derefter ikke kan faa fat paa noget, fordi der ikke er Plads til dem. Men Grunden dertil var, at Ingeniører i Statens eller Kommunens Tjeneste skrabte alt privat Arbejde til sig, saa deres Embede kun blev en Bibeskæftigelse for dem. Der var tilstrækkelig mange Tilfælde at pege paa i Aarhus. Naar Ingeniørforeningen nu optraadte i denne Sag, burde den først feje for sin egen Dør og tage fat paa det nævnte Forhold. Naar man fra anden Side saa stærkt krævede en teknisk Direktør, vilde Taleren dertil sige, at Sporvejene jo blot var en stor Vognmandsforretning med en Omsætning af 5 - 600000 Kr. aarlig, og Direktør Schmith, som hidtil havde ledet den, var slet ikke Ingeniør; han kom til Aarhus som en 24-aarig ung Mand og havde ingen anden teknisk Uddannelse end et 3 Maaneders Kursus paa en tysk Højskole, men ved Protektion kom han ind i Stillingen. Det var derfor at tale mod bedre Vidende, naar man paastod, at Sporvejene ikke kunde drives uden en Ingeniør som Leder. Det syntes ogsaa mærkeligt, at Hr. Schmith nu

efter 26 Aars Forløb pludselig fik en saadan Omsorg for Byen og dens Borgere, for det havde man ellers ikke mærket noget til. Taleren havde ofte været med til at forhandle med ham om Sporvejsdriften og Taksterne, og Hr. Schmith

havde flere Gange udtalt, at hansaakun paa

Aktionærernes Interesser, og Byens Borgere vedkom ham ikke. Naar han nu tilbød sig for ca. 5000 Kr., var det noget i Retning af Skruetrækkerarbejde, og det holdt Taleren lige saa lidt af i denne Branche som i andre. Hans Interesse for Sporvejene havde heller ikke været større, end at han ofte kunde tage til Rivieraen en Maaned eller to; det tydede ikke paa, at han var uundværlig; Sporvognene rullede nok, saa langt Skinnerne gaar, enten Hr. Schmith var Direktør eller ikke. Angaaende hans merkantile Evner erindrede Taleren om, at hani sin Tid købte 5 Sporvogne

i Tyskland, skønt de kunde faas ligesaa gode

og billige her i Landet; men der laa maaske andre Ting bagved. Taleren vilde støtte Udvalgets Forslag om at ansætte en merkantil Leder, og hvis Fremtiden krævede Udvidelser, havde Kommunen dygtige Folk nok til at besørge den Side af Sagen. Hr. Christiansen udtalte, at man skulde ikke blande for meget sammen; Taleren vilde dertil sige, at Forslaget gik ud paa at forenkle Administrationen, og det burde alle kunne støtte.

G. N. Knub udtalte sin Forbavselse over, at Brolægningsudvalgets Flertal havde dristet sig til at indstille, at denne Plads skal besættes med en merkantil Leder fremfor en teknisk Leder, og man maatte vægre sig ved at tro, at Aarhus Byraad vil sætte sit Renomé paa Spil ved at følge Udvalget. Sporvejsdriften var en teknisk Virksomhed og burde have en teknisk Leder, der kan være til Stede eller kan tilkaldes naar som helst. En teknisk Leder vilde altid kunne overkomme den merkantile Del af Ledelsen, medens en merkantil Leder aldrig kunde varetage den tekniske Side. Det viste Udvalgets Indstilling ogsaa, idet der gaves Anvisning paa i paakommende Tilfælde at benytte Kommunens Teknikere. Men det vilde altsaa sige, at Ledelsen i Virkeligheden blev tredelt, nemlig den merkantile Leder, Stadsingeniøren og Belysningsvæsenet. Dertil kom, at Sporvejene var et saa specifikt Omraade, at der kunde komme Ting frem, hvor det blev nødvendigt at tilkalde en Mand mere, saa der i Virkeligheden blev 4 i Ledelsen. De to nævnte kommunale Virksomheder var vist i Forvejen tilstrækkelig optaget, saa de næppe i Længden kunde paatage sig det, der fulgte med Sporvejsdriften, i Særdeleshed hvis der skulde Udvidelser til, saa maatte der i hvert Fald antages ekstra Personale paa disse Kontorer. Sporvejsdriften var en



teknisk Virksomhed, hvilket ogsaa kunde ses af, at Sporvejene har sit eget Værksted, hvor Arbejderne udføres. Men Hovedpointet i denne Sag var, at der maa være en Mand ved Sporvejene, der kan tage Ansvaret, hvis der sker et Uheld eller en Ulykke. Det, som betød mest for Sikkerheden, var, at Vognenes Hjul og Aksler var i fuldkommen Orden, og der maatte hyppig en meget grundig Undersøgelse til. (Leonhard Hansen: Gør Direktør Schmith det?). Taleren vidste ikke, hvad Direktør Schmith gjorde, men han burde i hvert Fald gøre det. Der fandtes nok en Værkstedschef derude, som vist var paalidelig nok, men Ansvaret kunde ikke lægges paa ham, og hvis der var et eller andet i Vejen, maatte den tekniske Ingeniør raadspørges og træffe Afgørelse. Der maatte altsaa være en teknisk Direktør, der kan tage Ansvaret; det kunde hverken Stadsingeniøren eller Belysningsdirektøren paatage sig. Der kunde ved Sporvejsdriften ske Ulykker, hvor det ogsaa kom til at dreje sig om Meneskeliv; dér maatte man for Publikums Skyld bestemt kræve, at der ansættes en ansvarlig teknisk Leder af Sporvejene.

M. C. Falk fandt det rart at høre Hr. Knub engang imellem, særlig naar han vilde give Instruktionskursus i, hvorledes en Sporvogn er indrettet. Taleren vidste udmærket, at en Sporvogn løber paa Hjul hen ad Skinner, det behøvede man ikke at være Ingeniør for at konstatere; men hvis Ingeniør Knub vilde give det Udseende af, at der ikke foretages noget paa Sporvejenes Værksted, uden at Direktør Schmith er til Stede, saa var det vist at komme for langt ud, og Hr. Knub var næppe godt kørende, hvis han selv skulde besørge det samme paa Statsbanernes Værksteder. Flertallet veg ikke tilbage for sit Ansvar; men denne Sag var sat saa højt op, at der endog var kommen et politisk Moment ind deri, og man havde fra Modstandernes Side nævnt bestemte Personer, bl. a. ogsaa Taleren, som Direktøremne Det maatte fra først af stamme fra borgerlig Side i Aarhus og var derfor gaaet gennem Landets Blade, ja københavnske Blade havde oven i Købet meddelt, at Taleren allerede var ansat. Men det var alt for megen Ære. Flertallet havde formet Indstillingen saaledes, fordi man ikke vilde afskære Folk fra det praktiske Liv fra at søge Stillingen, selv om de ikke var Akademikere. og naar Ansøgningerne forelaa, vilde de blive tilstillet Byraadet, der saa kunde udvælge den, som man ansaa for at have de bedste Kvalifikationen. Det var kedeligt at skulde drøfte Personer i et aabent Byraadsmøde, men Taleren kunde ikke undlade at sige, at det var en mærkelig Fremgangsmaade af Hr. Schmith, naar han nu i 1 Aar havde været Raadgiver for Brolægningsudvalget, og man havde arbejdet godt sammen, saa efter sin Fratræden at tilstille den borgerlige Byraadsgruppes Formand et saadant Tilbud, et Tilbud, der laa under den Løn, som

Ingeniører ellers hævder at skulle have. Det var ikke helt fair hverken overfor Udvalget eller overfor hans Kolleger. Efter den Debat, der havde været ført i Byraadet og i Byens Presse i det sidste halve Aar om Embedsmændenes private Arbejde, vilde det se mærkeligt ud, om man nu ansatte en Mand ved Kommunen, der har et stort Erhverv ved Siden af; det maatte forbavse, at den borgerlige Gruppe kunde tænke sig at gaa med dertil. Taleren maatte tilbagevise Direktør Schmiths Tilbud som en Utilbørlighed efter den Maade, det var kommet frem paa; han vidste, at Sagen skulde for i Byraadet, og saa kunde han have henvendt sig til Udvalget med sit Tilbud. Men hvad vilde Ingeniørforeningen sige til et saadant Underbud? Hvis Byraadet gik med dertil vilde Foreningen med Rette kunne angribe det. Hvorvidt der skulde Udvidelser til udover de allerede vedtagne, vidste Taleren ikke, men den almindelige Mening var vistnok, at Sporvejsdriften ikke mere er tidssvarende og bør nedlægges, og at Udviklingen bør gaa i anden Retning. Angaaende Udtalelsen om de 4 Ledere vilde Taleren gøre opmærksom paa, at hidtil havde Sporvejselskabet altid henvendt sig paa Stadsingeniørens Kontor og faaet de nødvendige Oplysninger og Opmaalinger, og det vilde ogsaa ske i Fremtiden. Taleren fandt ikke Anledning til at tage Sagen tilbage, fordi Direktør Schmith havde indsendt det nævnte Tilbud.

J. Perregaard havde stemt for, at Kommunen skulde overtage Sporvejene, fordi man burde have et Trafikmiddel, der kunde gavne Byens Borgere. Direktør Schmith havde sikkert været dygtig til at skaffe Penge til Aktionærerne, men Byens Borgere var kommen i anden Række, og han havde bl. a. altid nægtet at lade Vognene køre før Kl. 7 om Morgen, hvorved Arbejderne blev afskaaret fra at køre til deres Arbejdsplads. En tilfredsstillende Ordning naaedes ikke, før der blev etableret Omstigning med Bilruterne, enten Kommunen overtog disse eller ikke, og det kunde en praktisk Mand nok ordne uden at være Akademiker. Ingeniør Knub talte meget om det farlige ved Sporvognskørselen og Eftersynet af Hjulene; Taleren havde nok set, at Statsbanerne paa Stationerne har en Mand til at gaa og banke paa Hjulene, men han var vist ikke Ingeniør. Det var selvfølgelig en Fordel at have en Ingeniør, hvis han tillige var en dygtig Mand med praktisk Erfaring; men en saadan vilde næppe søge et Embede med denne Løn.

Til Embedet som Driftingeniør paa Gasværket var der 26 Ansøgere, men kun 4 med Ingeniøreksamen. For 2 Aar Siden var der en Mængde Ingeniører ledige, men nu var der faktisk ingen. Kommunen havde ca. 20 Ingeniører i sin Tjeneste, og det var sikkert dygtige Folk indenfor deres Omraade, men som praktisk Leder var der næppe mange at dem, der kunde blive Tale om; det var ikke ensbetydende med at tage en Eksamen. Ved Havnen



krævede Fabrikant Møllers Parti at faa en merkantil Direktør, stønt alle vist var enige om, at Havneingeniøren er en meget dygtig Tekniker; men her gik man den modsatte Vej og krævede Ansættelse af en teknisk Direktør; men det var næppe nødvendigt for at drive denne Vognmandsforretning.

J. Chr. Møller bemærkede, at Vald. Pedersen gjorde sig megen Umage for at bevise, at der ikke kræves nogen teknisk Leder ved Sporvejene, men det var kun Ord og atter Ord, og hans Tale beviste snarere det modsatte. Angaaende Direktør Schmiths Forhold var Vald. Pedersen alligevel forkert underrettet; han var over 25 Aar, da han kom til Byen, han havde planlagt hele Sporvejsanlægget og var efter manges Mening en udmærket Tekniker indenfor sit Fag. Han var tillige et anerkendt Medlem af Ingeniørforeningen, og det kunde han næppe blive, hvis han ikke havde de Kvalifikationer, der berettiger til Optagelse i Foreningen. Naar der nu blev sagt, at Flertallet vilde forenkle Administrationen, saa havde man hidtil ikke mærket noget dertil fra den Side, men derimod det modsatte. Hvis Sporvejene skulde kaldes en Vognmandsforretning, var det i hvert Fald en meget dyr Forretning, og saa havde det vist været klogere ikke at overtage den. Til Hr. Falks Udtalelsen vilde Taleren sige, at han tog faktisk Tyren ved Hornene, naar han kom ind paa det, der var skrevet, om at skabe en Stilling for et socialdemokratisk Byrådsmedlem. Han havde selv været nævnt som Ansøger til Stillingen, men efter de Udtalelser, han nu havde fremsat, maatte man gaa ud fra, at det ikke var rigtigt, og dermed faldt jo saa det politiske Moment bort. Forhaabentlig blev der heller ikke Tale om noget saadant, naar Pladsen engang skal besættes. Direktør Schmith havde ikke handlet un fair, for det var Taleren, der paa Borgergruppens Vegne havde spurgt Hr. Schmith, paa hvilke Betingelser han kunde tænke sig at fortsætte som Leder, og hvis der var begaaet en Formfejl, var det ikke hans Skyld. Naar der blev sagt, at Schmith skulde have Besked hos Stadsingeniøren angaaende Opmaaling o. s. v., saa var det jo en Selvfølge, at ethvert Arbejde i Byens Gader skulde godkendes af Brolægningsvæsenet, men derudover havde Schmith vist ikke nodig at spørge nogen til Raads, og ogsaa ved Indkøb af Materialer havde han vist sig som en praktisk dygtig Mand. At Sporvejene ikke kørte før Kl. 7 Morgen, vedkom jo slet ikke Direktørens Dygtighed; men var et økonomisk Spørgsmaal, som den siddende Bestyrelse afgjorde. Taleren beklagede meget, at Hr. Falk ikke vilde tage Sagen tilbage og forhandle med Direktør Schmith.

Vald. Pedersen fastholdt, at Hr. Schmith ikke var teknisk uddannet, og han kom til Aarhus som ganske ung t Menneske og i Kraft af Familieskab blev Direktør for Sporvejene; men

han havde hverken planlagt eller anlagt noget, det blev gjort af et tysk Selskab. Angaaende Hr. Knubs Udtalelser vilde Taleren spørge, om han kigger paa ethvert Hjul paa Statsbanernes Værksteder. (G. N. Knub: Kun dem, der er noget i Vejen med!). Det var Værkmesteren, som havde Ansvaret for det tekniske. (G. N. Knub: Nej!). Men naar Direktør Schmith nu var borte en Maaned eller to, hvem skulde saa i den Tid se paa Hjulene? Da der for nogle Aar siden skulde ansættes en Direktør ved Belysningsvæsenet, talte man ikke om Sagkundskab, men ansatte en Havneingeniør i Stillingen, og det skete under borgerligt Flertal. (J. Chr. Møller: Nej, det er en direkte Usandhed!). At Hr. Schmith var Medlem af Ingeniørforeningen var ikke nogen Garanti for, at han var Ingeniør; han havde hidtil faaet 12000 Kr. i Løn af Selskabet foruden en stor Tantieme; nu kunde han pludselig nøjes med 4-5000 Kr.; men det var vist en lidt farlig Sag at komme med et saadant Underbud, og Taleren forstod ikke, at Ingeniørforeningen og Hr. Knub kunde anerkende dette.

G. N. Knub havde ikke nævnt Direktør Schmiths Navn og ønskede ikke at drøfte hans Kvalifikationer. Taleren havde heller ikke sagt, at Direktøren skal være Polytekniker, men Tekniker. Angaaende Direktør Schmiths Forhold til sin Forening, vilde Taleren gøre opmærksom paa, at her ikke var Tale om nogen Løn, men om et Honorar, hvilket var noget helt andet. En honorarlønnet Mand var ikke fast ansat og fik ingen Pension, og han havde Ret til at have andet Arbejde ved Siden af. Selvfølgelig var det ikke Sporvejsdirektørens Sag at se paa enhver Bolt, der blev sat i et Hjul, men han maatte være til Stede eller kunne tilkaldes i et givet Tilfælde, særlig naar det gjaldt de Maskindele, der har Betydning for Driftssikkerheden. Taleren eftersaa heller ikke alle Maskindele paa Værkstedet, men dem, der var noget i Vejen med, og Ansvaret laa hos Ingeniøren, ikke hos Værkmesteren. Manden, der banker paa Hjulene, var selvfølgelig ikke Ingeniør, men en Arbejdsmand, der ved Bankningen kunde høre, om der fandtes en Revne i Hjulet; det var en ekstraordinær Foranstaltning. Angaaende Hr. Schmiths Forhold til Stadsingeniøren, saa var han selvfølgelig nødt til at spørge sig for, naar han skulde tilrettelægge et Projekt, i det han maatte kende Gadens Profil og vide, hvor Rør og Ledninger laa.

Holst-Knudsen glædede sig over Udtalelserne fra Brolægningsudvalgets Formand, som viste, at der ikke var tilsigtet nogen politisk Udnævnelse, men at Flertallet handlede udfra rent saglige Hensyn. Men Flertallets Indstilling var efter faglige og saglige Hensyn uheldig. Der blev ganske vist sagt, at Embedet ogsaa kunde søges af Ingeniører, og at man havde Lov til at tage en saadan, men hvis han skulde være teknisk Leder, var det uheldigt, at Embedet kun var opslaaet som merkantil Leder, saa maatte man hellere opslaa Pladsen

som Direktør og intet andet. Man kunde jo nok kalde Sporvejene en Vognmandsforretning, for saa vidt som al Befordring kunde komme ind derunder, men det var i hvert Fald ikke nogen ufarlig Forretning, naar man saa paa den Højspændingsledning, der gik gennem Byen, og som kunde være farlig for Færdselen. Hvis man ansatte en blot merkantil Direktør, vilde der ved Uheld af teknisk Art ikke være nogen Person, der kan tage Ansvaret, og det var meget uheldigt; Taleren vilde derfor bestemt protestere imod, at Sporvejene kan undvære en teknisk Leder. Det var heller ikke givet, at det foreliggende Forslag uden videre blev anerkendt af Elektricitets-Kommissionen, idet der i Koncessionen stod, at Ministeriet forbeholdt sig Ret til paa Byraadets Bekostning at foretage Eftersyn, naar det findes nødvendigt. Med en teknisk Ledelse var Tilsynet selvfølgelig af ret formel Art, men hvis den tekniske Ledelse faldt bort, vilde Tilsynet muligvis blive skarpere, saa man fik en 5te Leder i Styrelsen foruden de af Ingeniør Knub nævnte. Taleren kunde ikke indse, at der overhovedet var Brug for en merkantil Direktør, der ikke er Fagmand; Taksterne fastsattes af Byraadet, og Købsprisen for Elektricitet ligeledes, endda paa en meget gunstig Maade for Sporvejene; der blev altsaa ikke andet merkantilt til Direktøren end det rent forvaltningsmæssige Indkøb af Materialier og en sjælden Gang af Vogne, men selv i dette Tilfælde kunde kun en Fagmand dømme om Vognens Godhed, saa en Ikke-Tekniker kunde altsaa ikke engang bestride den lille merkantile Del af Virksomheden. Angaaende Tilbudet fra Direktør Schmith var Gruppen indforstaaet med, at man kan ikke ansætte en Mand som kommunal Embedsmand og saa lade ham beholde et andet Embede ved Siden af; men naar han tilbød at fortsætte som honorarlønnet uden Pension og paa almindelige Opsigelsesbetingelser, var det et saa fordelagtigt Tilbud for Kommunen, at man ikke godt kunde sige nej dertil. Schmith var Ingeniør paa samme Maade som en hel Del andre dygtige Folk var Ingeniører, og det var forstaaeligt, at han efter at have ofret sine bedste Aar paa denne Gerning nu nødig vilde forlade den; derfor burde han ogsaa have været sparet for en Del af det, der i denne Forhandling var sagt om ham.

M. C. Falk gjorde opmærksom paa, at Direktør Schmiths Navn var bragt ind i Diskussionen af de borgerlige Medlemmer, og Fabrikant Møller burde straks ærligt og redeligt have sagt, at det var den borgerlige Gruppe, der havde foranlediget hans Tilbud. Var det bleven sagt straks, skulde Taleren ikke have sagt noget om Utilbørlighed fra Hr. Schmiths Side, men nu maatte man betegne det som en Utilbørlighed fra den borgerlige Gruppes Side, som havde en Repræsentant i Udvalget. Angaaende Kørselstiden vilde Taleren sige, at hvis en Direktør havde den Opfattelse, at det var praktisk for Publikum og for Driften at begynde



Kørselen Kl. 6 Morgen, at sætte Bivogne ind o. s. v., saa blandede Bestyrelsen sig næppe deri; det maatte i hvert Fald være Hovedsagen at faa det saa praktisk som muligt for Byens Borgere. Angaaende d'Hrr. Møllers og Holst-Knudsens Udtalelser vilde Taleren hævde, at det var fra deres Side, der var drevet Politik i denne Sag nu i et Par Maaneder, og man var kommen længere ud end almindeligt, idet man havde drevet personlig Politik og søgt at sværte bestemte Mænd for derved at skade Partiet. Det var en bagvendt Fremgangsmaade først at nedrakke en Mand og saa spørge ham bagefter. Men d'Hrr. kunde være overbevist om, at under lige Forhold og Kvalifikationer vilde Taleren stemme for en Socialdemokrat, saa kunde de kalde det Politik, saa meget de lystede. Dermed var der forhaabentlig bragt Klarhed m. H. t. den politiske Side.

Andr. Bitsch anbefalede Flertallets Indstilling og var enig med Folk i, at Tilbudet fra Schmith var en Utilbørlighed, enten det saa skyldtes ham selv eller den borgerlige Gruppe Hvis Schmith ønskede at komme med et Tilbud, burde han dog henvende sig til det Udvalg, der har med Sagen at gøre. Der kom ofte Kritik over, at Kommunens Embedsmænd driver privat Arbejde, og det var forstaaeligt, at Folk i det fri Erhverv ikke er helt tilfreds dermed. I den Forbindelse spillede det ogsaa en Rolle, hvor stor en Indtægt Schmith har ved Siden af; for det var vel ikke Meningen, at det gamle Selskab arbejdede paa at skaffe ham en Plads ved Kommunen for at blive fri for at give ham Pension. Men Hr. Schmiths Indtægt burde i hvert Fald først oplyses, og hvis den var meget stor, var det jo forstaaeligt, at han kunde tilbyde sig billigere end andre.

Leonhard Hansen sluttede sig hertil og vilde spørge Fabrikant Møller direkte, hvor stor Schmiths Indtægt var, og hvor meget han vilde give Afkald paa, hvis han faar Ansættelse ved Kommunen med en Løn af 4-5000 Kr. Hvis han var villig til at give Afkald paa alt andet, kunde Taleren tænke sig, at Udvalget forhandler med ham om Ansættelse. Taleren havde ofte undret sig over, hvorfor Arbejdet blev saa dyrt paa Cenirålværkstedet, men nu fik man jo at vide af Hr. Knub, at Ingeniørerne sidder med Lup og kigger paa Hjul og Aksler, og det var sikkert derfor, det blev saa dyrt. Angaaende Hr. Knubs Tale om Ansaret, saa havde man hørt det saa ofte; men hvis der skete et Uheld, var det hverken Generaldirektøren eller Værkstedschefen, der blev afskediget, det var Manden med Hammeren eller højt regnet en Værkmester. Hvem der end blev Leder af Aarhus Sporveje, blev det nok ved at gaa som hidtil, for de havde dygtige Arbejdere, Maskinarbejdere og Værkmestre; derfor var det tilstrækkeligt at faa en dyglig og praktisk Mand derude, og naar Udvalget foreslog, at alle kunde søge Pladsen, var hele denne Diskussion ganske overflødig. Men det, der laa



bagved, var Frygten for at faa en Socialdemokrat i Pladsen. Brolægningsudvalget sørgede nok for at foreslaa en dygtig Mand til Stillingen, og saa vilde han ogsaa blive ansat, selv om han var Socialdemokrat.

J. Chr. Møller konstaterede, at efter de faldne Udtalelser var det klart, at der skal ansættes en Socialdemokrat, og saa var det jo overflødigt at tale mere om Sagen. Angaaende det af Leonhard Hansen stillede Spørgsmaal, saa havde Direktør Schmith ikke nævnt noget om, hvad han vilde afgive af sin Virksomhed; hans Pension gav han næppe Afkald paa, og han kunde vel ogsaa være en lige dygtig Mand, enten han havde denne Pension eller ikke. Men saavidt Taleren vidste, var Schmith ikke Socialdemokrat, og det var jo det eneste, som det drejede sig om. Taleren vilde anbefale at stemme imod Flertallets Indstilling.

V a l d. Pedersen kunde heller ikke tænke sig, at Schmith vilde give Afkald paa sin Pension. Men man havde ofte drøftet det Spørgsmaal, om en Mand, der var pensioneret fra en Stilling, saa kunde rejse hen og tage en anden Plads, som man f. Eks. havde set med fhv. Gasværksbestyrer Gunst. Det var ganske urimeligt, og Fabrikant Møller havde hidtil været enig med Taleren i det Synspunkt.

G. N. Knub vilde een Gang for alle fastslaa, at en Mand, der har Embede ved Stat eller Kommune, bør ikke have anden Beskæftigelse; men en Mand, der var honorarlønnet, var ikke Embedsmand og fik ikke Pension, og han havde Lov til at paatage sig alt det Arbejde, han kunde overkomme. Naar Leonhard Hansen havde været med til at dreje Aksler, vilde Taleren spørge ham, hvad han gjorde, hvis der viste sig en eller anden Fejl. Saa gik han til sin Værkmester, og denne gik videre til Ingeniøren, som har Ansvaret. Og Forholdet var ganske det samme her.

K. Mousten henstillede at sende Sagen til Lønudvalget for at faa en Indstilling derfra angaaende Lønnen.

Borgmesteren spurgte, hvad Udvalget mente derom ; i saa Fald maatte Sagen jo udsættes.

M. C. F alk svarede, at Udvalget var enigt om at opslaa Pladsen i 2. Lønklasse, og ingen i Byraadet havde talt derimod; saa var der vel ikke særlig Anledning til at sende Forslaget til Lønudvalget.

K. Monsten mente, at det var den sædvanlige Fremgangsmaade, og vilde stille Forslag om at gøre det samme her.

Flertallets Forslag vedtoges med 10 Stemmer mod 8.



[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 567-1928)

Forslag fra Brolægningsudvalget til Instruks for Direktøren ved Aarhus Sporveje.

Følgende Forslag forelaa:

"Direktøren for Aarhus Sporveje er ansvarlig overfor det af Aarhus Byraad nedsatte Udvalg for Sporvejene med Hensyn til Driften og Administrationen af Byens nuværende og fremtidige Sporvejsanlæg med alt, hvad dertil hører og senere maatte komme til, saasom Bygninger, Sporanlæg, Ledninger og rullende Materiel, herunder Automobilomnibusser saavel med Benzin som med elektrisk Drivkraft m. m.

Det paahviler Direktøren:

1. at være den overordnende Leder for samtlige ved Sporvejene ansatte Tjenestemænd, Formænd, alt andet Personale, Haandværkere og Arbejdere, føre Tilsyn med disses Arbejde og i det hele sørge for, at alt varetages med den fornødne Interesse og med Sporvejenes Tarv for Øje.
2. at gøre Indstilling til Udvalget om Ansættelse eller Afskedigelse af det kørende Personale efter nøje at have undersøgt, om Vedkommende findes egnet eller ikke til Tjenesten. Direktøren har Ret til straks at suspendere en Mand fra Tjenesten, hvis det skulde gøres nødig, f. Eks. ved Beruselse, Uærlighed eller anden grov Tjenesteforseelse. I saadant Tilfælde skal dette dog snarest mulig indberettes til Udvalget, der da træffer Bestemmelse om, hvad der videre skal foretages i Sagen.
3. at antage og afskedige det løse Personale, dog skal Udvalget ved større Arbejder først forespørges, om det selv skulde ønske at anvise den nødvendige Arbejdskraft.
4. at lade udarbejde Forslag og Beregninger over alle ved Sporvejene nødvendige Arbejder, saavel Reparationsarbejder, Ombygninger og Udvidelser.
5. at fremsætte og udarbejde Forslag, der hører ind under Udvalgets Afgørelse, saasom Forslag til Lønninger, Fremskaffelse af Tilbud paa Materialier eller Tilbud fra Entreprenører, udarbejde Aarsberetning og Driftsoversigt samt Forslag til Budget. Forslag til Ændringer



eller Forbedring af Trafikken, sørge for Udarbejdelsen af de fornødne Køreplaner, og i enhver Henseende være Udvalget behjælpelig i saadanne Sager, som dette skønner kunde have Interesse for Sporvejene.

6. at besørge den nødvendige Korrespondance, varetage og være ansvarlig for Bogføringen samt de øvrige Kontorarbejders ordentlige Udførelse, attestere Rigtigheden af indgaaede Regninger og deslige, samt nøje iagttage, hvor der kan indføres Besparelse.

7. Direktøren sørger for Førelsen af et let overskueligt Lagerregnskab, hvori Til- og Afgang straks indføres, og som vil være at afslutte hver Maaned. Forinden hvert Regnskabsaars Afslutning sørger Direktøren for, at der foretages en fuldstændig Optælling og Afstemning med Lagerbogen af alt paa Lageret værende Materiale og Inventar. Eventuelle Uoverensstemmelser mellem Lagerbeholdningen og Lagerbogen vil være at forelægge Udvalget.

8. I presserende Tilfælde, hvor en Sag ikke kan vente, til Udvalget holder Møde, da at henvende sig til Formanden eller i dennes Forfald til et af de øvrige Udvalgsmedlemmer.

9. Direktøren er iøvrigt underkastet det af Byraadet til enhver Tid vedtagne Reglement for kommunale Embeds- og Bestillingsmænd".

M. C. Falk anbefalede Forslaget, som Udvalget var enigt om.

J. Chr Møller antog, at Instruksen var omtrent, som den burde være. Taleren vilde dog foreslaa en lille Ændring i § 4, saaledes at der kommer til at staa, at Direktøren skal "forestaa Udarbejdelsen". Der stod i Forslaget, at han skal "lade forestaa Udarbejdelsen", og det var noget andet.

M. C. Falk kunde ikke tiltræde Fabrikant Møllers Forslag, men fastholdt den foreslaaede Ordlyd.

M. Brammer vilde støtte det foreslaaede Ændringsforslag, for det var ganske nødvendigt, at den, der staar i Spidsen for Sporvejene, paa selvstændig Maade kan udarbejde Projekter til Udvidelser og ligeledes foretage Beregninger over den hensigtsmæssigste Maade at drive Sporvejene paa. Der vilde sikkert blive Spørgsmaal om, hvorvidt Udviklingen skal gaa i Retning af Omnubuskørsel, eller man vedblivende skal benytte Byens billige Elektricitet som Drivkraft.

J. Chr. Møller forstod ikke, at nogen kunde have noget imod denne Ændring. At lade noget

udarbejde kunde enhver, selv om han ikke har Spor Forstand derpaa, men at forestaa Udarbejdelsen krævede en vis Dygtighed.

Borgmesteren henstillede at betragte dette som en 1. Behandling, og Udvalget kunde saa tænke over Sagen til næste Møde i Henhold til de faldne Udtalelser.

M. C. Falk erkendte, at Fabrikant Møller var meget durkdreven, men Taleren var alligevel klar over, at hans Forslag betød det samme, som Mindretallet holdt saa stærkt paa, at Pladsen skal besættes med en teknisk uddannet Mand, hvilket Flertallet ikke fandt nødvendigt. Men det var næppe formaalstjenstligt at tage denne Debat om igen. Hvis den samme Bestemmelse skulde gælde for de øvrige Embedsmænd, kunde Kommunen simpelthen ingen have, og der var næppe Grund til at lave noget særligt for Sporvejsdirektørens Vedkommende. Det tidligere Selskab havde overhovedet ingen Instruks for Direktøren, og det var vist ikke almindeligt at have det, men Udvalget havde efter Byraadets Ønske udarbejdet denne og var enigt om Forslaget. Hvorvidt den skulde tilbage til Udvalget, maatte selvfølgelig Byraadet bestemme. Der var ikke i Dag Tale om nogen Udvidelse af Sporvejene eller om det skal være Automobiler eller Sporvogne; det vilde Byraadet til sin Tid komme til at tage Bestemmelse om.

Holst-Knudsen syntes, at den af Fabrikant Møller foreslaaede Ændring var ganske nødvendig. Der stod i Forslaget, at Direktøren skal lade udarbejde Projekter til Udvidelser og Reparationer. Selvfølgelig kunde Direktøren tilkalde sagkyndige, naar der var Tale om større Udvidelser, ligesom man havde gjort det f. Eks. ved Belysningsvæsenet, men Reparationer o. lign. skulde han dog gerne selv kunne forestaa. Sagen krævede ikke 2 Behandlinger i Byraadet og kunde lige saa godt afgøres straks.

Andr. Bitsch pegede paa, at Forslaget var enstemmigt fra Udvalgets Side. Ganske vist var Hr. Christiansen ikke i den senere Tid bleven særlig rost af sit Parti, og hans Gruppe havde ogsaa taget Afstand fra hans Stilling i et andet Udvalg, som han var Medlem af; men det blev jo en Sag mellem dem. Det foreliggende Forslag var i fuldstændig Overensstemmelse med den Beslutning, som Byraadet havde truffet angaaende Sporvejsdirektørens Kvalifikationer, og Taleren vilde anbefale at vedtage det.

Borgmesteren bemærkede, at hvis f. Eks. Stadsingeniøren skulde foretage alle de Arbejder, der kræves af ham, vilde han umuligt kunne udføre det; han maatte indskrænke sig til at sætte de andre i Arbejde, og saaledes vilde det sikkert ogsaa komme til at gaa her. Taleren kunde ikke i Øjeblikket overskue, hvor stor Indflydelse den foreslaaede



Ændring vilde have, men hvis Sagen udsattes, kunde der jo komme en skriftlig Indstilling derom.

J. Chr. Møller troede nok, at Borgmesteren var klar over Forskellen paa de to Forslag. Stillingen kunde ikke sammenlignes med Stadsingeniørens, for en Sporvejsdirektør vilde ikke faa mere at bestille, end han selv kunde bestride, hvis han har de nødvendige Kvalifikationer.

Borgmesteren tvivlede alligevel om, at Fabrikant Møller egnede sig til at være Tankelæser. Man havde nu kørt i 2 Maaneder uden Direktør, og Udvalget kunde nok klare sig 8 Dage endnu; desuden vilde det jo trække længere ud, før Direktøren kunde ansættes. Det var rarest at faa Begreberne klaret lidt, før man tager Beslutning.

Sagen udsattes.

Uddrag fra byrådsmødet den 7. marts 1929 - side 3

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 567-1928)

Forslag fra Brolægningsudvalget til Instruks for Direktøren for Aarhus Sporveje. (Side 327).

J. Chr. Møller beklagede meget, at den af ham foreslaaede Ændring til § 4 ikke kunde tiltrædes. Det var altsaa stadig Meningen, at der skal ansættes en merkantil Direktør; men han vilde hurtigt opdage, at det er en teknisk Direktør, der er nødvendig, og at der altsaa skal ansættes en Mand mere derude. Naar Flertallet ikke kunde gaa med til Ændringen, nyttede det jo ikke, men Taleren vilde alligevel fastholde Forslaget.

M. C. Falk kunde ikke modtage Ændringen.

J. Chr. Møllers Ændringsforslag forkastedes med 6 Stemmer mod 12, hvorefter Udvalgets Forslag vedtoges.

Uddrag fra byrådsmødet den 4. april 1929 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 567-1928)



Indstilling fra Brolægningsudvalget angaaende Besættelse af Stillingen som Sporvejsdirektør.

Udvalgsmedlem Andr. Bitsch indstiller i alfabetisk Orden følgende:

S. Daustrand, Fuldmægtig ved Sporvejene.

M. C. Falk, Kontorbestyrer.

Chr. Hindby, Fuldmægtig ved Skattekontoret.

Udvalgsmedlem N. C. Christiansen indstiller i alfabetisk Orden følgende:

M. W. Mathiesen, cand. polyt., Elektroingeniør. H. Thorsteinsson, cand. polyt., Ingeniør.

Andr. Bitsch forelagde Sagen. Det var en af det gamle Brolægningsudvalgs sidste Opgaver at gøre Indstilling til dette Embede. Udvalgets Formand var jo blandt Ansøgerne, og Tømrermester Christiansen og Taleren var ikke enedes om en Indstilling, men foreslog hver sine Kandidater. Byraadet havde tidligere vedtaget, at der skal ansættes en merkantil Direktør, og for Taleren gjaldt det da om at faa en Mand med administrative og organisatoriske Evner, og en Udvidelse af Sporvejsnettet udover den projekterede Forlængelse paa Trøjborg laa vist langt ude i Fremtiden. En Mand med de af Taleren nævnte Evner var Byraadsmedlem Falk; han var saa godt kendt af alle i Byraadet, at der ikke behøvedes nogen Anbefaling, hvorfor Taleren kort vilde foreslaa at vælge Hr. Falk til Direktør for Sporvejene.

J. Chr. Møller havde i sin Tid ved Bernt Jensens Udnævnelse til Slagtehusinspektør udtalt Frygt for, at det skulde danne Præcedens, saaledes at et Embede herefter skulde ansættes med det paagældende Udvalgs Formand, og det viste sig ogsaa, naar man nu foreslog Brolægningsudvalgets Formand til Direktør for Sporvejene. Taleren maatte udtale sin Beundring for de Ingeniører, der havde søgt denne Stilling og gjort sig Ulejlighed med at dokumentere deres Kvalifikationer for Byraadet. Hr. Falks Ansøgning var den korteste af dem alle, og han fremhævede heller ikke i Andragendet, at han havde nogen som helst Adkomst til Stillingen: han kunde ganske roligt have skrevet, at han var en vaskeægte Socialdemokrat, for det var sikkert den væsentligste Begrundelse for hans Valg. Hr. Falk var en meget elskværdig Mand, og personlig havde Taleren intet imod ham, men han havde blot ikke den mindste Forudsætning for at være Sporvejsdirektør. Man kunde naturligvis sige, at han altid kan henvende sig til en af Kommunens Ingeniører, naar et eller andet Arbejde skal udføres. Men Stadsingeniørens Kontor var tilstrækkelig belastet i Forvejen, og



det var maaske ogsaa tvivlsomt, at nogen af Kommunens Ingeniører var saa meget Fagmænd paa dette Omraade, at de kunde projektere en virkelig Udvidelse af Sporvejene. Hvis man derfor valgte Falk til Direktør, maatte man forudse, at der inden ret længe skulde ansættes en teknisk Direktør ved Siden af, for Falk havde ingen Forudsætninger for at kunne varetage denne Side af Embedet. Taleren var ikke helt klar over, hvad en merkantil Direktør skal bestille; dette Arbejde kunde lige saa godt udføres af Fuldmægtig Daustrand derude, og til at bestride den Side af Arbejdet behøvede man slet ikke at ansætte nogen anden. Blandt Ansøgerne fandtes en hel Del Ingeniører, f. Eks. en Mand, der i flere Aar havde været knyttet til de københavnske Sporveje, og man maatte vel ikke være i Tvivl om, hvem af de to der var bedst kvalificeret og som man derfor burde vælge. Men Taleren forstod nok, at her var overhovedet ikke Tale om noget sagligt Valg, men om en politisk Besættelse af et Embede. Det var en farlig Praksis, idet de forskellige Udvalgsformænd herefter maatte anse sig for nærmest til at faa de ledige Embeder; nu kom der jo en ny Formand for Brolægningsudvalget, og Stadsingeniøren gik snart af, saa vilde vel denne Formand mene sig selvskreven til at faa hans Embede; man kunde jo blot kalde ham kommunal Direktør i Stedet for. Det blev maaske vanskeligt at overtage Posterne som Overlæger ved Hospitalerne, men ellers var det sikkert tilstrækkelig Adkomst at være en god Socialdemokrat. Hvis der i det foreliggende Tilfælde skulde være Tale om Kvalifikationer, kunde man i hvert Fald ikke vælge Falk, og Taleren vilde foreslaa at vælge Ingeniør Mathiesen; han var en Mand, der kunde udfylde Pladsen, og han behøvede ikke at løbe til andre for at klare det tekniske Arbejde.

Borgmesteren bemærkede, at hvis Byraadel valgte Jakob Jensen til Formand for Brolægningsudvalget, løb man ikke nogen Risiko m. H. t. Embedet som Stadsingeniør.

J. R. Fanger maatte først udtale sin Forbavselse over, at der allerede nu forelaa Indstilling til dette Embede. Ansøgningsfristen udløb den 26. Marts, og saavidt Taleren vidste, foregik Indstillingen næste Dag Kl. 2. Taleren havde troet, at man i et Udvalg gennemgik Ansøgningerne grundigt og sagligt, men her syntes det blot at have været pro forma, og man kunde da lige saa godt have undladt at opslaa Embedet og saa sparet Ansøgerne for Ulejlighed og Udgifter. Den foreslaaede Besættelse af Embedet havde intet med Saglighed at gøre, og det stred mod Flertallets egne Principper. Hvis man satte en Ingeniør til at passe en Maskine paa et Snedkerværksted, vilde Snedkernes Fagforening straks kræve ham afskediget, eller ogsaa blev han betegnet som Skruebrækker. Taleren vilde

ikke bruge saa stærke Ord i dette Tilfælde, men Pladsen burde dog besættes med en Ingeniør, og Taleren vilde meget henstille at gøre dette. Det var næppe nødvendigt at komme stærkt ind paa Motiveringen herfor, da det tidligere var drøftet, men Embedet var først og fremmest af teknisk Art. Aarhus Sporveje stod teknisk set ikke særlig højt; det kunde alle føle, som kørte i dem; der var ikke saa faa Mangler, der burde afhjælpes, men det blev vanskeligt, naar Lederen ikke havde Forstand paa den Side af Sagen, og det kunde Hr. Falk ikke have. Der var ogsaa et andet Moment at tage i Betragtning. I det nuværende Stærkstrømreglement fra 1924 var Sporveje undtaget, men der forelaa nu fra Elektricitetskommissionen Forslag til et nyt Reglement, hvor Sporveje ikke var undtaget, og der var tilmed foreslaaet meget skarpe Regler for Driftsbestyrerens Kvalifikationer. Det var derfor meget tvivlsomt, at Aarhus Kommune efter dette faar Lov til at drive Sporvejene med Hr. Falk som Leder, saa skulde der i hvert Fald laves andre Foranstaltninger, som Fabrikant Møller udtalte, at det vilde blive nødvendigt at ansætte ogsaa en teknisk Leder. Taleren kunde forøvrigt heller ikke erkende, at Hr. Falk havde nogen særlig merkantil Uddannelse, og vilde meget anbefale at stemme paa Ingeniør Mathiesen; han var sikkert den, som Aarhus Sporveje var bedst tjent med.

Borgmesteren fandt det interessant at høre Hr. Fanger slaa fast, at Aarhus Sporveje til Dato havde været ledet daarligt.

J. Perregaard benægtede, at det var forbudt Ingeniører at tage Plads ved en eller anden Maskine. I Krigsaarene blev mange danske Ingeniører hjemsendt fra Udlandet; de maatte tage Plads baade som Arbejds mænd og Haandværkere; de forskellige Fag tog med Glæde imod dem, og selv havde de Gavn af at faa et praktisk Begreb om tingene. Der var ingen af Fagforbundene, der protesterede herimod. Taleren vilde give Hr. Fanger Ret i, at Sporvejene var daarlige; det havde de været i mange Aar under en Ingeniør som Leder, derfor var det fornuftigt nu at se, om en praktisk Mand kunde gøre det bedre.

Leonhard Hansen vilde spørge Fabrikant Møller, hvilke Kvalifikationer der skal kræves for at være Direktør for Sporvejene. I det gamle Bvraad havde ganske vist Ingeniør Knub fortalt, at en Direktør skal gaa omkring med en Lup og undersøge Aksler nm. m. Men det var vist tvivlsomt, at Direktør Schmidt nogen Sinde i de 25 Aar havde beskæftiget sig dermed, og selvfølgelig var det ogsaa umuligt for en Direktør at foretage et saadant Eftersyn eller i det hele taget garantere imod, at der kan ske nogen som helst Brist. Byraadet havde jo vedtaget, at der skal ansættes en administrativ Direktør, og ingen vilde vist benægte, at



Falk var lige saa kvalificeret dertil som en eller anden Ingeniør. En Direktør skulde ikke gaa paa Værkstedet og undersøge Aksler o. lign.; det havde man en Værkfører til, men Direktøren maatte være en Mand med organisationsmæssig Forstand paa hele Forholdet, saa det kan blive til Gavn for Byen og bringe Kommunen den størst mulige Indtægt. I den Retning kunde man ikke i Øjeblikket faa nogen bedre Mand end Falk; han havde forstaaet at organisere alle de Opgaver, som var betroet ham, og hans Evner skulde nok vise sig ogsaa paa dette Omraade. Naar der taltes saa meget om Sagkundskab, vilde Taleren gerne spørge, hvor megen Forstand Hr. Schmidt havde paa Sporvejsdrift, da han som 24-aarig Mand kom til Byen med en Mittweider-Eksamen og uden nogen som helst praktisk Erfaring. Naar Hr. Fanger udtalte sin Forbavselse over den hurtige Indstilling, saa vilde Taleren forberede ham paa, at der var mange Ting, han vilde blive forbavset over i Aarhus Byraad, og det havde været klogere af ham at vente lidt med at udtale sin Forbavselse. For kort tid siden blev der besat en Plads som Politibetjent, og dengang mente Byraadet, at en Ansøger, som var cand. jur., var mest berettiget til Stillingen. Men i al Almindelighed saa man saaledes derpaa, at det skal være en praktisk Mand, der skal have en saadan Stilling; det skulde ikke være saaledes, at blot en Mand har taget en eller anden Eksamen, er han kompetent til enhver Stilling; en eksamineret Mand kunde godt være en Dumrian. Hvis Ingeniørforeningen, som det var sagt, kunde tænke sig at protestere mod Valget af Falk til Direktør, saa var det mest kedeligt for Ingeniørforeningen, for dens Mening tog man overhovedet intet Hensyn til i Aarhus Byraad. Taleren vilde varmt anbefale at stemme paa Falk, og hvis Mindretallet ikke vilde være med dertil, gik der intet i Stykker derved.

Borgmesteren havde stemt paa vedkommende Politibetjent, fordi han maatte anses for at være fuldt kvalificeret.

J. R. Fanger indrømmede, at en Del arbejdsløse Ingeniører havde faaet Arbejde ved forskellige Fag, men der var sket Forhandling med alle Organisationer først, og med samme Ret burde Ingeniørforeningen have været spurgt her.

J. Chr. Møller vilde til Gengæld spørge Leonhard Hansen, hvad der kræves for at blive Smed, Snedker o. s. v. Der maatte vel kræves, at vedkommende havde lært Faget, og det samme var selvfølgelig Tilfældet med en Sporvejseirektør. Taleren tvivlede ikke om, at Hr. Falk havde en meget god Forstand, men hvis det var tilstrækkeligt, kunde sikkert mange andre bestride Pladsen lige saa godt som han. Enhver maatte sikkert indrømme, at hvis der skal foretages Udvidelser eller i det hele taget planlægges noget, maa Falk som

Direktør henvende sig til en anden derom; derfor vilde han jo heller ikke have Instruksen forandret, hvori der stod, at han skal "lade Arbejdet udføre", og det hørte der jo ikke saa meget til at kunne. Hr. Leonhard Hansen var temmelig langt ude, naar han talte om Ingeniører som Dumrianer; Taleren troede alligevel, det var sværere at tage polyteknisk Eksamen end at blive Maskinarbejder. Der blev ogsaa af Leonhard Hansen hævdet, at Falk var en udmærket Organisationsmand, nisationsmand, og det var vist rigtigt, at han havde udført et stort Organisationsarbejde i Socialdemokraternes Rækker, men det var vel næppe det, han skulde udføre som Direktør, og det var næsten Synd at tage en saa dygtig Mand væk fra dette Organisationsarbejde, hvor han næsten syntes at være uundværlig. Naar man valgte en cand. jur. til Politibetjent, var det vel, fordi man ansaa ham for at have de bedste Forudsætninger for at blive en dygtig Politimand, og alle i Byraadet stemte paa ham. Det var for Resten underligt, at ingen i Byraadet søgte den Slags Stillinger; det var kun de ledende Poster, man vilde have. Taleren vilde vedblivende anbefale Ingeniør Mathiesen som den bedst kvalificerede af Ansøgerne.

Leonhard Hansen tvivlede ikke om, at Fabrikant Møller ogsaa kunde bestride Pladsen som Sporvejsdirektør, men han var jo ikke Ansøger, saa dette Spørgsmaal forelaa ikke. Kommunen havde i Øjeblikket en Snes Ingeniører i sin Tjeneste, og en af dem kunde vel nok undværes som Raadgiver, hvis det blev nødvendigt; men Flertallet mente altsaa, at Stillingen kunde bestrides af en Mand, som ikke var Ingeniør. Der havde før i Byraadet været Strid om dette Princip, f. Eks. ved Ansættelse af Brandinspektør, men der var næppe en eneste, der nu vilde benægte, at han var den bedste, man kunde faa til Stillingen. Paa samme Maade vilde det sikkert gaa med Falk, naar han fik sat sig ind i Forholdene. Taleren vilde spørge Fabrikant Møller, hvad der kræves til at være Uldkræmmer og gaa med Posen paa Nakken og saa en skøn Dag sidde som Direktør for en stor Trikotagefabrik. Der krævedes det samme som for at være Sporvejsdirektør, at man har Tro til sine egne Evner, saa voksede man med Stillingen, og det vilde ogsaa vise sig i dette Tilfælde.

Borgmesteren troede ogsaa, at Brandinspektøren var vokset med Opgaven, men til at begynde med maatte han dog have Assistance fra anden Side.

Leonhard Hansen svarede, at han havde jo Brandkommissionen.

Borgmesteren: Nej, det var ikke fra noget Udvalg eller kommission!

Holst-Knudsen vilde blot beklage, at det politiske Liv har udviklet sig saaledes, at et

Embede kan blive besat uden Hensyn til Sagkundskab, og Taleren vilde endnu mere beklage, at det skulde ske med en saa lidet smagfuld Begrundelse som den, Hr. Leonhard Hansen havde leveret.

M. C. Falk valgtes til Sporvejsdirektør med 12 Stemmer, medens M. W. Mathiesen fik 8 Stemmer.

